

108/1945 Sb.

Dekret presidenta republiky ze dne 25. října 1945 o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy

Změna: 84/1949 Sb. Změna: 116/1949 Sb. Změna: 18/1950 Sb., 19/1950 Sb.
Změna: 88/1950 Sb. Změna: 182/1950 Sb.

K návrhu vlády a po dohodě se Slovenskou národní radou ustanovují:

Část I.

Konfiskace nepřátelského majetku.

§ 1

Vymezení konfiskovaného majetku.

(1) Konfiskuje se bez náhrady - pokud se tak již nestalo - pro Československou republiku majetek nemovitý i movitý, zejména i majetková práva (jako pohledávky, cenné papíry, vklady, práva nehmotná), který ke dni faktického skončení německé a maďarské okupace byl nebo ještě jest ve vlastnictví: 1. Německé říše, Království maďarského, osob veřejného práva podle německého nebo maďarského práva, německé strany nacistické, politických stran maďarských a jiných útvarů, organizací, podniků, zařízení, osobních sdružení, fondů a účelových jmění těchto režimů nebo s nimi souvisejících, jakož i jiných německých nebo maďarských osob právnických, nebo 2. osob fyzických národnosti německé nebo maďarské, s výjimkou osob, které prokáží, že zůstaly věrný Československé republice, nikdy se neprovinily proti národům českému a slovenskému a buď se činně zúčastnily boje za její osvobození, nebo trpěly pod nacistickým nebo fašistickým terorem, nebo 3. osob fyzických, které vyvíjely činnost proti státní svrchovanosti, samostatnosti, celistvosti, demokraticko-republikánské státní formě, bezpečnosti a obraně Československé republiky, které k takové činnosti podněcovaly nebo jiné osoby svěsti hleděly, záměrně podporovaly jakýmkoli způsobem německé nebo maďarské okupanty, nebo které v době zvýšeného ohrožení republiky (§ 18 dekretu presidenta republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech) nadržovaly germanisaci nebo maďarisaci na území Československé republiky nebo se chovaly nepřátelsky k Československé republice nebo k českému nebo slovenskému národu, jakož i fyzických nebo právnických osob, které strpěly takovou činnost u osob spravujících jejich majetek nebo podnik.

(2) Konfiskaci podléhá rovněž veškerý majetek, který náležel v době po 29. září 1938 subjektům uvedeným v odstavci 1 a byl v době rozhodné podle odstavce 1, věta první, po případě je ještě, ve vlastnictví osob, v jejichž rukou by konfiskaci nepodléhal, leč by podrobení takového majetku konfiskaci neodpovídalo zásadám slušnosti.

(3) O tom, jsou-li splněny podmínky pro konfiskaci podle tohoto dekretu, rozhoduje příslušný okresní národní výbor. Rozhodnutí lze doručiti veřejnou vyhláškou, i když nejsou splněny předpoklady § 33 vládního nařízení ze dne 13. ledna 1928, č. 8 Sb., o řízení ve věcech náležejících do působnosti politických úřadů (správním řízení). Z rozhodnutí okresního národního výboru lze se odvolati k zemskému národnímu výboru (na Slovensku k příslušnému orgánu Slovenské národní rady). Ministr vnitra může způsob rozhodování podle tohoto odstavce blíže upravit směrnicemi.

§ 2

Výjimky z konfiskace a poskytnutí náhrady.

(1) Z konfiskace vyňata jest ta část movitého majetku osob, uvedených v § 1, odst. 1, č. 2 a 3, již jest nevyhnutelně třeba k ukojení životních potřeb nebo k osobnímu vykonávání zaměstnání těchto osob a jejich členů rodiny (jako oděv, peřiny, prádlo, domácí nářadí, potraviny a nástroje). Podrobnosti o rozsahu tohoto majetku stanoví vláda nařízením.

(2) Vláda může nařízením stanovit, že se majetek určitého okruhu osob, spadajících pod ustanovení § 1, vyjímá částečně nebo zcela z konfiskace.

(3) Konfiskaci nepodléhá majetek, jehož v době po 29. září 1938 pod tlakem okupace nebo v důsledku národní, rasové nebo politické persekuce pozbyly osoby, které nespádají pod ustanovení § 1.

(4) Při konfiskaci majetku osoby právnické přísluší poměrná náhrada osobám kapitálově na ní zúčastněným, pokud nespádají pod ustanovení § 1, odst. 1, zejména pokud jim nelze přičítati činnost a chování dotyčné právnické osoby nebo zanedbání přiměřené opatrnosti při ustanovení její správy nebo při dozoru na ni a pokud nejednají přímo nebo nepřímo v zájmu osob, na něž se vztahuje ustanovení § 1, odst. 1. Podrobnosti upraví vláda nařízením.

(5) Jsou-li osoby, jejichž majetek podléhá konfiskaci, jako spoluvlastníci ve společenství s osobami, které pod ustanovení § 1 nespádají, a činí-li jejich spoluvlastnický podíl více než jednu polovinu, podléhá konfiskaci majetek celý. Osobám nespadajícím pod § 1 přísluší však náhrada ve věci stejného druhu a stejné hodnoty jako jejich podíl, a není-li to možno, v penězích.

Část II.

Fondy národní obnovy.

§ 3

Zřízení a organizace Fondů národní obnovy. zrušen

§ 4

zrušen

§ 5

Působnost Fondů. zrušen

Část III.

Rozdělení zkonfiskovaného majetku.

Oddíl 1.

Rámcové plány a přidělová nařízení.

§ 6

- (1) Příslušný orgán veřejné správy vypracuje po dohodě s příslušnými ministerstvy (na Slovensku také s příslušnými pověřenectvy Slovenské národní rady) a Hospodářskou radou a po slyšení příslušných hospodářských svazů (na Slovensku obdobných hospodářských organizací) a Ústřední rady odborů (na Slovensku Ústredia odborových svazov) rámcové plány, kterými zejména stanoví:
- a) kolik malých majetkových podstat má být v jednotlivých místech přiděleno a jak má být naloženo se zbývajících,
 - b) které střední majetkové podstaty mají být přiděleny a jak má být naloženo se zbývajících,
 - c) jak má být naloženo s průmyslovým majetkem a s velkými majetkovými podstatami.
- (2) Způsobem uvedeným v předchozím odstavci připraví příslušné orgány veřejné správy návrhy zvláštních přidělových nařízení podle druhů zkonfiskovaného majetku, který bude určen k přidělování, a stanoví v nich znaky, podle nichž budou majetkové podstaty rozlišovány na malé, střední a velké, vlastnosti, jež musí mít přidělci dotčeného druhu majetku, směrnice pro výpočet výše úhrady a způsob jejího splácení přidělci, podmínky, za nichž má dojít k přidělu nebo může být přidělený majetek odňat, a jak se má naložit s majetkovou podstatou. Podle těchto podkladů vydá krajský národní výbor jednotlivá přidělová nařízení. Provedení těchto nařízení přísluší příslušnému orgánu veřejné správy, který je může provádět postupně podle oblastí a druhů přidělovaných podstat.
- (3) Na podkladě rámcových plánů (odstavec 1) a přidělových nařízení (odstavec 2) sestaví se plány přidělové a úhradové (§§ 10 až 12). Příslušnému orgánu veřejné správy přísluší přezkoumat, zda přidělové a úhradové plány vyhovují těmto předpokladům, v kterémžto případě je schválí. Přiděly, odporující rámcovým plánům nebo přidělovým nařením, vyloučí příslušný orgán veřejné správy z přidělových a úhradových plánů. Pokud nejsou schváleny plány příslušným orgánem veřejné správy s tohoto hlediska, nelze přikročit ke konečnému schválení nebo úpravě přidělového a úhradového plánu příslušným orgánem.
- (4) Přiděl, který se přičí rámcovému plánu, jednotlivým přidělovým nařením nebo řádně schváleným, po případě upraveným plánům přidělovým a úhradovým (§ 10, odst. 3, § 11, odst. 3 a § 12, odst. 3), jest neplatný. Příslušný orgán veřejné správy může ve lhůtě 6 měsíců od doručení pravoplatného rozhodnutí o přidělu (§ 8, odst. 6) dát podnět ke zrušení neplatného rozhodnutí o přidělu nadřízeným úřadem, a jde-li o přidělové rozhodnutí ministerstva, ústřední komisí pro vnitřní osídlení.

Oddíl 2.

Přidělové řízení.

§ 7

Oprávnění uchazeči.

- (1) Z majetku zkonfiskovaného podle tohoto dekretu se přidělují (§ 8) jednotlivé majetkové podstaty do vlastnictví oprávněným uchazečům za úhradu.
- (2) Majetkové podstaty mohou být přiděleny zemím, okresům, obcím a jiným veřejnoprávním korporacím, zejména zájmovým a kulturním, družstvům a jiným uchazečům, kteří vyhovují přidělovým podmínkám (§ 6, odst. 2).
- (3) Při přidělování zkonfiskovaného majetku budiž přihlíženo především k účastníkům národního odboje a jejich pozůstalým rodinným příslušníkům, k osobám poškozeným válkou, národní, rasovou nebo politickou persekcí, k osobám vracejícím se do pohraničí, které byly nuceny opustit, nebo do vlasti z ciziny a k osobám, které v důsledku územních změn přeložily své bydliště na ostatní území Československé republiky. Předpoklady přednostního postavení nutno náležitě prokázat.

§ 8

Rozhodnutí o přidělu.

- (1) Podle pravoplatných přidělových plánů (§§ 10 až 12) přiděluje malé majetkové podstaty okresní národní výbor, střední majetkové podstaty zemský národní výbor (na Slovensku příslušný orgán Slovenské národní rady) a průmyslový majetek a velké majetkové podstaty příslušné ministerstvo (na Slovensku v dohodě s příslušným pověřenectvem Slovenské národní rady).
- (2) V rozhodnutí o přidělu budiž uvedeno:
- a) z čeho pozůstává přidělovaná majetková podstata,
 - b) jaká jiná práva a oprávnění jsou s přidělem spojena,
 - c) jaké závazky přidělce přejímá,
 - d) den, kdy bude odevzdán přidělený majetek,
 - e) výše úhrady (přejímací ceny) a způsob jejího zaplacení,
 - f) případná omezení přidělce nebo jiné podmínky jemu uložené.
- (3) Přidělce neodpovídá za závazky, postihující majetek, který mu byl přidělen, pokud je podle rozhodnutí o přidělu nepřevzal.
- (4) Žadatel, který se považuje za poškozena rozhodnutím okresního národního výboru o přidělu, přísluší odvolání k zemskému národnímu výboru (na Slovensku k příslušnému orgánu Slovenské národní rady). O odvolání rozhoduje zemský národní výbor (na Slovensku příslušný orgán Slovenské národní rady) s konečnou platností.
- (5) Žadatel, který se považuje za poškozena rozhodnutím zemského národního výboru (příslušného orgánu Slovenské národní rady) o přidělu, přísluší odvolání k příslušnému ministerstvu.
- (6) Orgán, který rozhodl o přidělu, zašle pravoplatné rozhodnutí o přidělu příslušnému orgánu veřejné správy, jenž provede odevzdání přiděleného majetku.

§ 9

Přídělové komise.

(1) Místní národní výbor, v jehož obvodu jest konfiskovaný majetek, vyzve na dožádání příslušného orgánu veřejné správy veřejně způsobem v místě obvyklým a vyhláškou zájemce o přiděl k podávání přihlášek. Přihlášky je podávati u místního národního výboru. Z těchto uchazečů, vyhovujících přídělovým podmínkám (§ 6, odst. 2), jakož i z členů místního národního výboru, kteří uchazeči nejsou, jmenuje místní národní výbor místní přídělovou komisi, a to nejméně o 3 a nejvýše o 10 členech tak, aby většinu tvořili uchazeči o přiděl. Členství v místních přídělových komisích jest čestné. Místní národní výbor může členy komise kdykoli odvolati. Předsedu místní přídělové komise zvolí místní národní výbor ze svých členů. V obcích s více než 10 000 obyvateli jmenuje místní národní výbor za členy místní přídělové komise také zástupce hospodářských svazů (na Slovensku obdobných hospodářských organizací) a Ústřední rady odborů (na Slovensku Ústredia odborových svazov). Byl-li člen odvolán nebo odpadl-li z jiného důvodu, jmenuje se nový člen ze zájmové skupiny, z níž člen, kterého má nahraditi, vyšel. Při postupném provádění přídělového nařízení (§ 6, odst. 2, poslední věta) lze jmenovati pro jednotlivé druhy majetkových podstat různé přídělové komise.

(2) Okresní národní výbor, v jehož obvodu jest konfiskovaný majetek, vyzve na dožádání příslušného orgánu veřejné správy veřejně způsobem v okrese obvyklým zájemce o přiděl k podávání přihlášek. Přihlášky je podávati u okresního národního výboru. Z těchto uchazečů, vyhovujících přídělovým podmínkám (§ 6, odst. 2), a ze zástupců okresního národního výboru, hospodářských svazů (na Slovensku obdobných hospodářských organizací) a Ústřední rady odborů (na Slovensku Ústredia odborových svazov) jmenuje okresní národní výbor okresní přídělovou komisi, a to nejvýše o 10 členech tak, aby většinu tvořili uchazeči o přiděl. O členech okresní přídělové komise platí obdobně ustanovení o členech místní přídělové komise. Předsedu okresní přídělové komise zvolí okresní národní výbor ze svých členů.

(3) Jmenování členů místní přídělové komise přezkoumá a potvrzuje okresní národní výbor, jmenování členů okresní přídělové komise přezkoumá a potvrzuje zemský národní výbor (na Slovensku příslušný orgán Slovenské národní rady).

(4) Složení, organizaci a činnost místních a okresních přídělových komisí podrobněji upraví a jednacím řády pro ně stanoví příslušný orgán veřejné správy.

§ 10

Přídělové plány pro malé majetkové podstaty.

(1) Místní přídělová komise vypracuje pro malé majetkové podstaty, určené k přidělu v obvodu místního národního výboru, přídělový plán s návrhem na úhradu požadovanou za přidělováný majetek. Plán vyloží k veřejnému nahlédnutí u místního národního výboru po 15 dnů a upozorní zároveň na vyložení vyhláškou jednak vyvěšenou po tuto dobu na jeho úřední desce, jednak uveřejněnou - nejpozději prvního dne vyložení - v tisku, a to s poučením o námitkách. Proti tomuto přídělovému plánu a návrhu na úhradu má každý československý státní příslušník, starší 18 let, právo podati ve lhůtě 15 dnů od posledního dne vyložení plánu námitky u místní přídělové komise. Po uplynutí lhůty k námitkám předloží místní přídělová komise přídělový plán s návrhem na úhradu a došlé námitky se svým vyjádřením k nim okresní přídělové komisi k přezkoumání. Zároveň zašle opis přídělového plánu a návrhu na úhradu příslušnému orgánu veřejné správy (§ 6, odst. 3), berní správě a okresnímu národnímu výboru (odstavec 2).

(2) Okresní přídělová komise přezkoumá předložené jí přídělové plány a návrhy na úhradu se zřetelem na podané námitky. Vyžádá si vyjádření o přiměřenosti úhrad v plánech navržených od berní správy a technických i cenových orgánů příslušného okresního národního výboru a sdělí jim, kdy bude o jednotlivém přídělovém plánu jednati, aby se mohly tohoto jednání zúčastniti.

(3) Přídělový a úhradový plán pro malé majetkové podstaty je podkladem pro přidělování, jakmile byl okresní přídělovou komisí se zřetelem na stanovisko příslušného orgánu veřejné správy (§ 6, odst. 3) schválen, po případě upraven.

§ 11

Přídělové plány pro střední majetkové podstaty.

(1) Okresní přídělová komise vypracuje pro střední majetkové podstaty, určené k přidělu v obvodu okresního národního výboru, přídělový plán s návrhem na úhradu požadovanou za přidělováný majetek. Plán vyloží k veřejnému nahlédnutí u okresního národního výboru po 15 dnů a upozorní zároveň na vyložení vyhláškou jednak vyvěšenou po tuto dobu na jeho úřední desce, jednak uveřejněnou - nejpozději prvního dne vyložení - v tisku, a to s poučením o námitkách. Proti tomuto přídělovému plánu a návrhu na úhradu má každý československý státní příslušník, starší 18 let, právo podati ve lhůtě 15 dnů od posledního dne vyložení plánu námitky u okresní přídělové komise. Po uplynutí lhůty k námitkám předloží okresní přídělová komise přídělový plán s návrhem na úhradu a došlé námitky se svým vyjádřením k nim zemskému národnímu výboru (na Slovensku příslušnému orgánu Slovenské národní rady) k přezkoumání. Zároveň zašle opis přídělového plánu a návrhu na úhradu příslušnému orgánu veřejné správy (§ 6, odst. 3), berní správě a okresnímu národnímu výboru (odstavec 2).

(2) Zemský národní výbor (na Slovensku příslušný orgán Slovenské národní rady) vyžádá si vyjádření o přiměřenosti úhrad v plánech navržených od berní správy a technických i cenových orgánů příslušného okresního národního výboru a sdělí jim, kdy bude o jednotlivém přídělovém plánu jednati, aby se mohly tohoto jednání zúčastniti. Na to přezkoumá předložené přídělové plány a návrhy na úhradu se zřetelem na podané námitky a vyjádření berních správ a technických orgánů okresních národních výborů, při čemž může tyto plány změnit, vyžadují-li toho důležité zájmy veřejné, zejména národní.

(3) Přídělový a úhradový plán pro střední majetkové podstaty je podkladem pro přidělování, jakmile byl zemským národním výborem (na Slovensku příslušným orgánem Slovenské národní rady) se zřetelem na stanovisko příslušného orgánu veřejné správy (§ 6 odst. 3) schválen, po případě upraven.

§ 12

Přídělové plány pro průmyslový majetek a velké majetkové podstaty.

(1) Zemský národní výbor (na Slovensku příslušný orgán Slovenské národní rady) vypracuje pro průmyslový majetek a velké majetkové podstaty, určené k přidělu v jeho obvodu, přídělový plán s návrhem na úhradu požadovanou za přidělováný majetek. Plány jest uveřejniti. Proti tomuto přídělovému plánu a návrhu na úhradu má každý československý státní příslušník, starší 18 let, právo podati námitky u zemského národního výboru (příslušného orgánu Slovenské národní rady) ve lhůtě 15 dnů od uveřejnění plánu. Po uplynutí lhůty k námitkám předloží zemský

národní výbor (na Slovensku příslušný orgán Slovenské národní rady) přidělový plán s návrhem na úhradu a došlé námítky se svým vyjádřením k nim příslušnému ministerstvu k přezkoumání. Zároveň zašle opis přidělového plánu a návrhu na úhradu příslušnému úřadu veřejné správy (§ 6, odst. 3), ministerstvu financí, ministerstvu dopravy (odstavec 2) a nejvyššímu úřadu cenovému.

(2) Ministerstvo (na Slovensku v dohodě s příslušným pověřenectvem Slovenské národní rady) přezkoumá předložený přidělový plán a návrh na úhradu se zřetelem na podané námítky a vyjádření ministerstev financí a dopravy (veřejná technická správa) a nejvyššího úřadu cenového, které si k návrhu na úhradu vyžádá.

(3) Přídělový a úhradový plán pro průmyslový majetek a velké majetkové podstaty je podkladem pro přidělování, jakmile byl ministerstvem (na Slovensku v dohodě s příslušným pověřenectvem Slovenské národní rady) se zřetelem na stanovisko příslušného orgánu veřejné správy (§ 6, odst. 3) schválen, po případě upraven.

§ 13

Nakládání s přiděleným majetkem. Zciziti, pronajmouti, propachtovati nebo zatížit majetek přidělený podle § 8 lze jen po lhůtě stanovené jednotlivými přidělovými nařízeními. V této lhůtě lze tak učiniti jen se svolením příslušného orgánu veřejné správy.

§ 14

Placení přijímací ceny a její použití.

(1) Úhradu (přijímací cenu) splácejí přidělci příslušnému příslušnému orgánu veřejné správy podle rozhodnutí o přidělu. Výkaz nedoplatků úhrady, vydaný příslušným orgánem veřejné správy, jest vykonatelný správní nebo soudní exekucí.

(2) Těto úhrady budiž použito k zaplacení závazků, náležejících ke zkonfiskovanému majetku, pokud při vypořádání (§ 5, odst. 1, č. 3) budou uznány a nebudou převzaty přidělci, a zbytek budiž odveden státní pokladně k vázaným účelům.

Část IV.

Ustanovení společná a závěrečná.

§ 15

Řízení Pro řízení před příslušnými orgány veřejné správy platí přiměřeně vládní nařízení č. 8/1928 Sb.

§ 16

Přechod nemovitostí a knihovních práv na stát. Přechod nemovitostí a knihovních práv, které nebudou přiděleny jiným osobám, na Československý stát, zapíše knihovní soudy ve veřejných knihách na návrh příslušného orgánu veřejné správy, a pokud jde o majetek uvedený v § 18, na návrh ministerstva zdravotnictví s odvoláním na tento dekret.

§ 17

Poměr k majetku zemědělskému. Tento dekret se nevztahuje na zemědělský majetek, pokud je konfiskován podle dekretu presidenta republiky ze dne 21. června 1945, č. 12 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, a podle obdobných předpisů, platných na Slovensku.

§ 18

Poměr k majetku lázeňskému, léčebným a ošetrovacím ústavům.

(1) Ustanovení částí II a III se nevztahují: 1. na léčebné a ošetrovací ústavy; 2. na tento lázeňský majetek:

a) nemovitosti se zřídly přírodních léčivých nebo minerálních vod, léčivých plynů a emanací nebo s ložisky léčivého bahna, slatiny, rašeliny nebo jiných zemin,

b) nemovitosti, podniky a zařízení, které slouží k využití přírodních léčivých zdrojů nebo minerálních vod nebo jsou pro ně potřebny,

c) léčebná zařízení lázeňská,

d) ubytovací podniky lázeňské, které převážně slouží nebo jsou určeny pro léčící se hosty nebo jsou součástí léčebných zařízení lázeňských,

e) pomocné podniky těch zařízení a podniků, jež jsou uvedeny pod písm. b) až d), f) veškeré příslušenství podniků a zařízení, uvedených pod písm. b) až e), a všechen majetek sloužící k jejich provozu.

(2) Ministr zdravotnictví (na Slovensku v dohodě s pověřencem Slovenské národní rady) určí, kterého majetku se týká ustanovení odstavce 1.

(3) Jak bude naloženo s majetkem, uvedeným v odstavci 1, stanoví zvláštní předpisy.

§ 19

Ustanovení trestní zrušen

§ 20

Spolupůsobení veřejných úřadů a orgánů Všechny veřejné úřady a orgány jsou povinny na dožádání spolupůsobiti s příslušnými orgány veřejné správy a účinně je podporovati při výkonu jejich úkolů.

§ 21

Tento dekret nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provedou jej všichni členové vlády.